

**Posudek
vedoucího bakalářské práce**

Jméno a příjmení studenta: Kateryna Misiurenko
Název bakalářské práce: Katharsis mezi antikou a křesťanstvím
Vedoucí práce: Doc. ThLic. Pavel Milko, PhD.

Studentka Kateryna Misiurenko podala bakalářskou práci z názvem „*Katharsis mezi antikou a křesťanstvím*“. Práce je rozdělena na úvod a závěr a 3 bohatě strukturované kapitoly. Součástí práce je čestné prohlášení diplomantky o samostatném vypracování za použití uvedené literatury, jejíž seznam je připojen v závěru práce. Rozsah práce je 56 stran.

V úvodu autorka vymezuje předmět své práce – studium pojmu katharsis a jeho významu v historicko-filosofickém a nábožensko-kulturním kontextu resp. v antice a v pravoslaví. V první kapitole se věnuje filosofické interpretaci pojmu katharsis v antice – především u Platóna a Aristotela a jeho chápání v antickém náboženství a mystériích – v Dionysově kultu, u orfiků a pythagorejců. Druhá kapitola se věnuje katharsi v pravoslaví – vývoji chápání mezi antickým křesťanstvím k hesychasmu 14. století s přesahem k současnému chápání a užívání pojmu. V třetí kapitole se autorka snaží antické a pravoslavné (východokřesťanské) chápání katharse srovnat a ukázat průniky a odlišnosti.

V první kapitole práce začíná předfilosofickým užíváním pojmu katharsis, který byl používán v medicíně, u básníků a v rituální praxi. V prvních čtyřech podkapitolách (Pojem katarze; Hippokrates a lékařské pojetí; Dionýsovský kult; Orfismus a pythagorejci) procházíme tyto oblasti a seznamujeme se katharsí – očišťováním v antické společnosti a v jejím náboženství. V následujících podkapitolách se píše především o Platónově a Aristotelově pojetí katharse, přičemž je zvláštní pozornost věnována Aristotelově pojetí tragédie a její novověké interpretaci.

V druhé kapitole se začíná Klémentem Alexandrijským a raným křesťanstvím, který je, zdá se, identifikován jako jeden z prvních, který hovoří o katharsi. V kapitole 2.1. se autorka také dotýká důležité otázky, zda je křesťanské učení o katharsi a jeho kontext závislý na antické filosofii. Podkapitola 2.2. potom přeskakuje další autory a jde až

Dionysiovskému korpusu, kde je triáda *očištění-osvícení-theosis* klíčovou. Podkapitulu 2.4. „*Čistota srdce*“ otevírá tvrzení, že zásadní terminologie očištění a osvícení vychází ze slov sv. Řehoře Nazianského. Není připojen žádný odkaz, protože by to bylo zajímavé vědět, odkud se toto tvrzení bere. A zde se dostáváme k problému, protože samozřejmě již před Klementem i po něm (do Dionysiovského korpusu) teologie a duchovní život s očištěním pracují. A ten od koho to přes Řehoře Nazianského přechází do 6. a pozdějších století je samozřejmě Órigenés, který má na naši triádu zásadní vliv. A který byl opomenut. A je-li tomu tak, pak, nakolik je Órigenés Plótinův současník, těžko východní křesťanství vychází v katharsi z Plótina. (Pseudo)Dionysios je potom polemicky závislý na Proklovi a na Plótinovi zprostředkovaně. Tedy Plótinův vliv není takový, jak by se mohlo z práce zdát. A to je již téma 3. kapitoly, která se zabývá průniky obou – antického a křesťanského chápání. Tato kapitola je zajímavým pokusem, který se pokouší téma uchopit optikou Nietzscheho a některých pozdějších autorů, a který spíše musíme považovat za filosofickou spekulaci, neboť by bylo nutné se do témat položit hlouběji. To ale od bakalářské práce nelze čekat.

Jednotlivé kapitoly a podkapitoly jsou poměrně dobře zpracovány a srozumitelně podány. Zpracování celé práce je dobré, byť ne bez překlepů a přehlédnutí, vybočení z vazby apod. Je nutné ale vyzdvihnout, že pro autorku čeština není mateřský jazyk. Práce obsahuje i řadu nedokonalostí v citacích (proč se cituje anglický název a nikoliv překlad na který se odkazuje viz poznámka 43 na s. 23), např. časté neuvádění stránek, podivné zdroje pramenných textů ap.

Práce ale odvážně a sebevědomě zpracovává své téma, využívá spoustu literatury a především dvě první a klíčové kapitoly jsou nadstandardem. K obhajobě navrhuji, aby autorka doplnila Órigena a pohovořila o jeho významu pro tři etapy duchovního života v pravoslaví.

V případě úspěšné obhajoby navrhuji známku výborně.